

Уводна реч

Када објављујете десети број часописа који излази као годишњак, када, дакле, обележавате деценију постојања, треба славити. На самом почетку 2020. изгледало је да ће цела година бити у знаку прославе – пројекат *Књиженство* је у фебруару добио значајно признање, награду „Анђелка Милић”, за мај је био планиран округли сто о Зофки Кведер и Јулки Хлапец Ђорђевић, а том пригодом и пратећа изложба плаката с пројекта. Али онда се умешала пандемија и затворила нас у ограничене просторе, укинула сусрете уживо и наметнула електронску комуникацију као једини вид сарадње. У таквим околностима размена знања, ставова и информација другачија је него у директном контакту: мање спонтана, мање забавна и у понечему знатно спорија.

Међутим, нису неопходност физичке дистанце и опрез због заразе једини разлози због којих је из 2020. изостало слављеничко осећање. Прави разлог је то што су многи које смо волели у овој години отишли и оставили болну празнину за собом. Отишле су Нада Лер-Софронић, Марина Благојевић Хјусон, Драгана Петровић. Неочекивано и прерано напустили су нас и неки други блиски људи и сарадници.

Зато у децембру 2020. могу рећи само то да је тешка година на измаку и да се надам да ће 2021. бити више од пуке промене календара – да ће донети оздрављење, пре свега.

Десети број садржи све уобичајене рубрике часописа *Књиженство*.

Рубрику „Женска књижевност и култура” чини дванаест текстова – више него што је уобичајено, чиме обележавамо јубилеј – који се могу сврстати у четири целине. Прва три текста сагледавају дела ауторки из Србије у ширем контексту светских кретања, или у компарацији са савременицом из друге културе. У првом чланку је реч о делима Јелене Ј. Димитријевић из њеног „америчког циклуса” и могућностима њихове примене у настави. Други текст пореди дела Исидоре Секулић и Ребеке Вест из перспективе Првог светског рата као теме. Наредни рад је посвећен модерности у животу и делу прве српске жене архитекте, Јелисавете Начић, и реакцијама на њено дело и животне одлуке.

Други круг тема, који чине четири рада, односи се на интеркултуралност и размену идеја, пре свега феминизма и југословенства, и то у раду Зофке Кведер и Јулке Хлапец Ђорђевић. Реч је, иначе, о текстовима планираним за округли сто у мају. У прва два чланка, написана на енглеском, говори се о Зофки Кведер као медијатору идеја и ангажману Јулке Хлапец Ђорђевић у друштвеним, политичким и књижевним токовима

у српској и чешкој култури. Наредна два текста посвећена су овим ауторкама у оквиру теме жена-путница, као и жанра женског портрета у часопису *Југославенска жена*.

Трећу целину чине радови посвећени двома ауторкама из Шпаније. Овај тематски блок даје нам увид у дела филозофкиње Марије Самбрано и правнице Консепсион Аренал, феминисткиње и реформаторке.

Четврти део чине радови о жанровској одредници *Орланда* Вирџиније Вулф и о одјецима сусрета Елизавете Багријане и Рада Драинца у њиховој поезији. Овај одељак и целу рубрику закључује текст о Музеју жена Црне Горе као сусрету дигиталне хуманистике и културалног феминизма.

Рубрика „Библиографије” посвећена је, наравно, самом часопису *Књиженство* и деветогодишњој продукцији. Закључно са прошлогодишњим бројем, објавили смо 129 научних радова, укључујући и библиографије, 11 ексклузивних интервјуа и 57 приказа нових књига у вези са темама женског стваралаштва, феминистичке теорије и дигиталне хуманистике.

У рубрици „Интервју” представљамо вам дигиталну библиотекарку Тамару Бутиган Вучај из Народне библиотеке Србије. Други интервју који објављујемо је уједно и први репринтовани интервју у овом часопису. То је, у ствари, сећање на Марину Благојевић Хјусон, и то њеним сопственим речима. Маринин разговор са самом собом изузетно је актуелан и данас, неколико година пошто је први пут објављен.

У рубрици „Прикази” представљена су четири нова издања, од којих су два на енглеском језику. Реч је о издању Централноевропског универзитета о роду и транснационалној књижевности, као и о прегледу женске књижевне традиције у 20. веку у Мађарској, у издању куће Брил. На српском језику представљене су библиографија часописа *Женски покрет*, књига о Милици Стојадиновић Српкињи, као и монографија о положају жене у окупираној Србији током Другог светског рата.

Рубрика „Догађаји” обавештава о скупу *Часопис Женски покрет (1920–1938)*, који је организовао Институт за књижевност и уметност, и додели награде „Анђелка Милић” пројекту *Књиженство*. Следи виртуелна изложба колажа који нас подсећају на догађаје, издања и сусрете у оквиру пројекта *Књиженство*, у ком је настао наш часопис. На самом крају је оно што је било на почетку – прича о мотиву који смо изабрали за лого пројекта и часописа.

И то је то за ову, јубиларну и тешку, 2020. годину.

Биљана Дојчиновић, главна и одговорна уредница